

vim zaupanji živela, de se ji bo dalo, kar ji po enakopravnosti gré. Zdej pa, ko s žalostjo vidi, de se je motila v svojim zaupanji, zdej se ne more srenja poglavitniga krajnskiga mesta zderžati, odkritoserčno svoje težave milimu Cesarju razodeti, in ga prositi, de naj blagovoljno dodelijo zvesti krajnski deželi, ki je sercé ilirskiga kraljestva po legi in zgodovini, kar imajo tudi druge dežele. Če tega ne dobí, bo velika škoda krajnsko deželo zadéla, in Ljubljana bo, kader bo tudi železnica pred njenimi očmi v Terst ferčala, na strani ležeče, zapušeno mestice ostalo, po katerim terjih in ulicah bo trava rasla. Krajnj in Novomesto bosta v primeri boljši stan doségla, kakor poglavno mesto dežele. Kakor se je od našiga deželnega poglavarja, gosp. grofa Welsersheimba poklicani odbor iz cele dežele gorko potegnil za zedinjenje istrijsanske in goriške dežele s krajnsko, z enakimi podporami je tudi v tem pismu mestne srenje podperta prošnja, de naj pravični Cesar obderžijo veljavnost §. 1. dane vstave. — To je kratek osnutek prošniga pisma, ktero je v četrtek na Dunaj šlo, in kteriga spolnjenje z velikim zaupanjem pričakujemo, nadjajoči se, de Cesar in ministri bojo pravične prošnje svojih ljudstev vslišali. Ali bi ne bilo v ti zadevi še boljši, če bi bila deputacija to pismo presvitlimu Cesarju v roke izročila? Mislimo de — vunder upamo, de tudi brez deputacije se bo pravica zgodila. Berž ko bomo odgovor miliga Cesarja zvedili, ga bomo oznanili v Novicah.

Zdej pa še nekaj. Ljubljancan je in tudi deželani hudo očitajo premalo skerb deželnih stanov in mestne srenje za občinski blagor naše dežele v primeri družih deželá. Mi se ne smemo za zagovornika teh mož obnašati, kér smo sami en kos teh odborov in kér tudi nas ta graja zadéne — ali, častiti domorodci v Ljubljani in po deželi! če vidite, de je kaj potrebniga storiti, de se je treba v eni ali drugi reči zdramiti: zakaj se ne oglasite tudi vi po pismu z več podpisí k enimu teh dvéh odborov, de naj eno ali drugo reč storí, ki je za deželo potrebna? Cela dežela mora v občinskih rečéh v prijazni, za domovino vneti zvezi ravnati. Oznaníte svoje želje tudi po Ljubljanskih časopisih. Nikar ne bodite boječi. Saj ni treba, de bi svoje misli s zabavljivimi besedami oznanovali; povejte z rahlo pa možko in odkritoserčno besedo, kar meniti, de bi bilo treba že zdej storiti, de ne bo prepóžno. Zdej ni čas, de pravi domorodci križama roke deré, kakor tisti „Gutgesinnte“, kterih „gute Gesinnung“ samo v tem obstojí, de natihama za svojo mavho skerbé. Vterjenje močne Avstrije in blagor lastne domovine potrebuje zedinjeniga prizadevanja — vires unitas!

Nasprotnikom slovenstva, pa tudi njegovim prijatlam.

(Dalje.)

Če se veliko Slovincov ne zavé, de bi od vlade bolj zedinjenja ali pa kaj družiga taciga prosili, pustimo, naj pa drugi prosijo; saj prositi nemoremo nobenimu braniti; svét na prošnji stojí, če včasi tudi nepotrebni in nevredni prosijo. Kar kdo sprosi, smestno nosi; bodi si Slovenec ali ne. Če mati otrokam kaj lepiga pokaže, jo s prošnjami obsujejo, de nazadnje enimu da, kterimu ni mislila. Kaj pravite, ali nemore včasih vlada tudi enako taki materi ravnati?

Slovenii odklonjeni morebiti rečete: „Od Plača do Beneškiga, od koroških Nemcov pa do Kolpe, to bi bila prevelika kronovina.“ — Zveza dobrih Avstrii resnično zvestih ljudí, če bi bila také velika kar narveč mogoče, bi ne bila nikoli prevelika, ako bi bili pa hudobni, bi jih bilo še malo število preveč. Pa pustimo veljati, de bi bila prevelika ta kronovina, če drugot také velikih ali še večih nikjer ne bo. — „Pa so gore vmes.“ — Na to rečem,

de je tudi cesta vmes, in pa še velika, od več manjih cest in potov, ki so vmes, pa še molčim. In če so gore komu kaj na poti, te so na Krajskim, in če do zdaj niso Postojnski kresli branile z Ljubljanskim poglavarstvom v zvezi biti, bi tudi Goričanam in Primorcam ne branile z Ljubljano v bratovski zvezi biti.

Če hočemo Avstrijo nekdanjimu Rimskimu cesarstvu primerjati, premislimo naj pred: ktere ljudstva so od Ogleja proti severju, izhodu in ob Slovenskim primorji bile? Kakor je še zdaj povsod v navadi, tako je tudi nekdanj vsaka okrajna in okolica svoje posebno ime iméla. Ptujci, Rimljani in drugi z narodnostjo in jezikom tukajšnjiga ljudstva neznani so menili, de iména manjih okrajn in deželá tudi ljudstva razločne narodnosti in razniga jezika pomenijo, zato so na malim prostoru današnje Slovenije veliko ljudstev ali narodov našeli. Ako torej po nekdanje govorimo, so bili od Ogleja proti severju, proti izhodu in ob današnjim Slovenskim primorji: Tabrišci (to je, po tabrih stanujoči), Karni (Krajnci), Norišci (to je v Noriku stanujoči Slovenci), Zapudi (ki so bili en oddelik Krajncov) in še drugi. Oglej in Terst sta bila v Karnii ali Krajni. Virgíl pa tudi pravi „Timavus Japys“, in s tem še celo reko Terk Zapudji prišteva. To je vse eno, saj so bili Zapudi in Krajnci ali Karni en narod. Proti tem ljudstvom so imeli Rimci Oglej za brambo, kamor so po morji in po suhim se lahko shajali. Od Ogleja do Juljovce je bila Rimljanam pripravna ravnata, se z veliko vojsko sovražnikom v bran postaviti, torej je bila tudi še k Ogleju pervzeta.

Obernimo to na Avstrijo in nje slovensko kronovino ali slovenske kronovine. Avstrija ima vse na drugi strani svoj prestol, kot je nekdanji rimski bil; torej ji do slavjanskih krajev ne bo jadransko morje služilo. Do Ljubljane, če bi bila osredok slovenskih krajev, se iz Dunaja tudi pred pride, kot do slovenskiga primorja. Ako bi bila kaka vojska, se bodo vojskovodi svojim namenam primerniga sveta poslužili brez vprašanja, v kateri kronovini de je.

(Konec sledí.)

Prijateljski svét

zastran naprave novih sosésk.

Soséska ali srenja je fundament noviga vstavniga življenja. Bolj ko je ta fundament terden, boljši je za vse drugo. Nova soseskina naprava da soseskam marsiktero imenitno pravico in marsiktero oblast v roko, ktere poprej niso iméle.

Ravno zdej se, kakor slišimo, napravljajo po deželi nove soséske po postavi, ki so jo Cesar 17. sušca tega léta dali. Pa slišimo, de se tú in tam ta reč nič kaj práv ne véde, kér je marsiktera majhna soséska také svojeglavna, de se noče s kako drugo zediniti. To je silno napčno.

Kakor zna práv biti, de se prevelika soséska po §. 5. soseskine postave v razdelke loči, de také svoje opravila lože opravlja, také je tudi práv in potrebno, če se več manjših katastralnih sosésk po §. 3. soseskine postave v eno sosésko združi, de so stroški manjši, ktere bo imela vradnikom in pisarjem odrajtovati, ki bojo mógli plačani biti. Čudno je, de tega nektore soséske ne zapopadejo, kér je tako zedinjenje le k njih dobičku, Zgube se po takim združenju nimajo bati, kér §. 4. zapové, de pri zedinjenju več sosésk v eno tako imenovano krajno sosésko, se ne smé premoženje posamesnih sosésk zoper njih voljo v en žep vreči.

Góla terma interdoglavnost v svojo lastno škodo je tedej, če se ne zedini več manjših in tacih sosésk

v eno, ki so si po legi kraja in po družih dotikah kakor eno teló.

Slišali smo, de se tú in tam marsikteri zató temu zedinjenju zoperstavlja, kér plačane službe za-se ali za svojiga sina ali žlahtnika pričakuje, četa ali una soséska samostojna ostane in takó svoje vradnike ima.

Soseščanje bodite pazljivi, in dobro prevdarite, kdo vam prijazno zedinjenje vaše manjši soseske skako drugo odsvetuje, de boste zvedili, kam de pès taco molí.

Marsikteri se slini in hlini, kakor de bi vès goril za občni prid — pa če bi mu v serce vidili, bi spoznali, de le samopridnost iz njega govori. — Bodite tedej pazljivi in dobro prevdarite, kar sklenete!

Novičar iz Ljubljane.

Pretečeni teden nas je zgodovinska družba v Ljubljani s podobo slavniga domorodca Franceta Hladnika serčno razveselila. Imé Hladnika, izverstniga botanikarja, sloví po daljnim svetu, in nam Krajncam je mili obraz slepiga starčka predrag spomín. Žlahna gospá Hermanstalova je umetno izobrazila slavniga možá, kteriga podoba je v Ljubljanskim muzeumu shranjena. Potem obrisu je kamnorís napravljen, kteriga je zgodovinska družba 3. četerti svojiga časopisa pridjala. — Samó zavoljo tega lepiga darú ji prizanesemo, de je vnovič dolgočasni spisek v tem časopisu natisniti dala, v kterim gosp. Rechfeld še enkrat prazno slamo mlati v iménu „slovenskim.“ Mi smo za terdno sklenili, v ti že davno dognani reči ne besede več govoriti. Kdor v slovenskih rečéh ni od včeraj, vse to in še več vé, kar je gosp. Rechfeld v tem spisku vkupej spravil, — kdor se pa s slovenskimi rečmi dosihmal ni nič pečal, ta se pa tudi iz tega spiska še toliko ne bo zavedel: ali se gosp. Rechfeld poteguje za „krajnsko“ ali „slovensko“? Pametni Slovenci bi se nam smejali, če bi se s tacimi praznimi rečmi še na dalje vkvarjali; saj se jim takó smešnic ne manjka, če le dopise pisatelja p. v „Lloydu“ beró, ki je med družimi smešnicami unidan rekel: de je zató létas menj šolarjev v Ljubljani bilo, kér je — po vstavnih postavah — domači jezik v šole vpeljan bil!! Modri možák ni pomislil, de je létas zavoljo mnogih okoljšin povsod menj šolarjev v šolah bilo. Zna biti, de bo ta prijatelj „enakopravnosti“ drugo pot clo pisal, de je bilo tudi létas zató toliko gosenc in kebrov po deželi, kér jih je slovenski jezik zlegel. Pisaču p. ni nič nemogoče! — Pervikrat rojstni dan našiga presvitliga Cesarja slovésno praznovati, se v Ljubljani že davnej mnoge priprave, posebno za veličastno razsvitljenje mesta v petek zvečer, delajo. — Z veseljem smo brali oglas našiga deželniga poglavarja, de naj bi se po izgledu družih deželá tudi na Krajnském zaloga napravila, iz ktere bi se domačim v vojskah ranjenim in za delo pokaženim vojakam vsakolétni milodari dajali. Nadjamo se, de se bo bogata denarnica skupej spravila. — Zlo se govori in ta veséla novica se tudi v mnogih Dunajskih časopisih bere, de prihodnji mesec, ko se bo pervikrat splošna vožnja po železnici iz Celja do Ljubljane odpèrla, se bojo tudi Cesar v Ljubljano pripeljali, od kodar se bojo tudi v Terst podali. — Osnova (Entwurf) srenjskiga reda za Ljubljansko mesto, ktere izdelk je bil posebnemu odboru izročen, je že natisnjena in bo prišla sedaj v prevdare celiga mestniga odbora. — Od več strani smo obžalovanje slišali zastran oznanila, po kterim ima mesca kimovca mesečni časopís slovanskiga društva v Terstu jenjati. Napoved v 5. listu nam sicer le oznani, de bo pojenjal — patudi to naj bi se nikar ne zgodilo. — Kolera se je na železnici krog Zagurja začela.

Novičar iz mnogih krajev.

Nar imenitniši in nar veselejši novica pretečeniga tedna je, de je mir s Sardinci sklenjen. Kar je bilo že večkrat govorjeno in že dolgo željeno, pa večkrat spet preklicano, je zdej gotovo. V Milanu je bilo imenitno pismo mirú podpisano; posamesne pogodbe pa še niso znane. Ta prigodba bo storila, de bo tudi Benečanam pogúm vpadel, čeravno so se 1. dan tega mesca iz mesta proti Kavarceri zagnali, tam okoli 100 volov vzeli in jih v Benetke spravili. — Na Ogerskim še zmirej ni bila razsodivna vojska. 3. dan tega so planili Madžari iz Komoranske terdnjave in so našo armado na levi breg Donave zagnali, veliko naših vjeli, in zraven tega tudi veliko živeža in 2750 volov naši armadi vzeli in v terdnjavo spravili. Kakor Dunajske novice pišejo, se je general Haynau s celo armado pregloboko v deželo podal in okoli Komorna premalo armade pustil. Tode, kér je berž od vsih strani več avstrijske in rusovske armade tú sém na pomoč primaširalo, bojo Madžare že vkrotili. Ali je mesto Rab v oblasti puntarske armade ali ne, se práv za gotovo ne vé. — Zdej stoji general Haynau s poglavitno armado v Segedinu blizu Madžarske poglavitne armade, ki na Maráši stoji. Ban se je s svojo armado čez Kikindo vzdignil in se je 6. dan tega mesca s tretjim oddelkom avstrijske armade pri Mokrinu sklenil. Od rusovskiga generala Paskeviča se bere, de je 4. dan tega mesca namenil, čez puntarsko armado planiti. Nar novejši novice povedó, de so bili Madžari pod vodstvom generala Bema v Erdelji od Rusovske armade strašno tepeni; Bem je Rusam komej všel. — Od Košuta se nič gotoviga ne vé; eni pravijo, de v spodnjih krajih černo vojsko nabira; drugi de je v Beligrad, še drugi de je v Orsovo zbežal. — Naš prvi minister Švarcenberg se je v Varšavo k Rusovskému cesarju podal; zakaj? se ne vé. — V Zagrebških nemških novinah beremo, de banalni odbor se ni nikdar zoper avstrijsko vstavo ustavil, ampak le to terja, de se vstava po pravi poti, namreč po horvaško-slavonskim zboru okliče; in zató se je tudi na bana obrnil. — Nadvojvoda Albrecht, Cesarjev brat, je za poglavarja v Majncu izvoljen. — Iz Gaete se še nič gotoviga ne zvé: kakšno vlado misli papež v svojih deželah vpeljati. — Pervi dan tega mesca se je snidel odbor Slovanov na Dunaji, ki imajo slovanski besedivnik za postavne bukve i. t. d. izdelati. Kér našiga Mazgona še ni pri tem zboru, jih je 19 v vsim skupej, namreč: 4 Čehi, 1 Moravan, 2 Slovaka, 3 Poljaki, 3 Rusini, 2 Serba, 2 Horvata, 2 Slovenca (namreč Dr. Miklošič in Dr. Dolenc). — Od našiga sedanjiga ministra úka grofa Leona Tuna so bukve v českim jeziku v natisu, kterih predlog je popis sedanjiga časa s posebnim pogledam na Česko deželo; radovedno se pričakuje ta knjiga. — Na Tiroljskim je nov davk vpeljan, za kteriga so soseske samé prosile in ministerstvo jim je pobiranje tega davka dovolilo — namreč davk za psè. Kdor ima psa, naj plača davk od njega. To je pravo in edino sredstvo, število nepotrebnih psov pomanjšati, kteri nam nar hujši bolezin — stekljino — prinesó.

Kratkočasnica.

Nekimu je bila v drenji ura iz žepa vkradena. Ob pravim času še tata zasači, ter mu velí: „Ne zamerite prijatelj! moja ura ne gré.“ K.

Današnjemu listu je pridjan 30. dokladni list.